

Ліцей №10 м.Ковеля

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
інтегрованого курсу «ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО»
7 класи

для загальноосвітніх навчальних закладів,

розроблена за модельною навчальною *програмою* «Мистецтво. 7 клас» (інтегрований курс)

для закладів загальної середньої освіти (автор Кізілова Г.О., Гринишина Л.М.)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Образотворче мистецтво — особлива форма відображення дійсності, естетичний художній феномен, який передає красу навколишнього та внутрішнього світу людини через осмислення фундаментальних категорій «краса», «гармонія», «ритм», «пропорційність», «довершеність» та ін.

Особливості опанування мистецтвом в школі пов'язані з його багатогранним впливом на свідомість і підсвідомість людини, її емоційно-чуттєву сферу, мислення й потреби. Образотворче мистецтво сприяє художньо-естетичному розвитку людини та стимулює готовність особистості брати участь у різних формах культурного життя суспільства. Програму спрямовано на виховання в учнів ціннісно-світоглядних орієнтацій у сфері мистецтва, розвиток комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у процесі опанування художніх цінностей і способів художньої діяльності, формування потреби у творчому самовираженні та естетичному самовдосконаленні. Програма розроблена на основі модельної навчальної *програми* «Мистецтво. 7-9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. *Кондратової Л. Г.*). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883).

Навчальна програма реалізує визначені в Державному стандарті ціннісні орієнтири та ключові компетентності, а саме: вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки й технологій; інноваційність; екологічна й інформаційно-комунікаційна компетентності; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності; підприємливість і фінансова грамотність, а також пріоритетна для мистецької галузі культурна компетентність.

Метою навчальної програми є цілісний різнобічний розвиток успішної особистості учня у процесі формування мистецької грамотності опанування мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації в міжкультурному комунікаційному просторі; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в сфері мистецької діяльності та комунікації; розкриття творчого потенціалу, залучення до культурних мистецьких подій та процесів в Україні.

Досягнення поставленої мети навчальної програми досягається за умови дотримання таких завдань загальної мистецької освіти:

- ✓ виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток мистецьких художніх інтересів, естетичних потреб;
- ✓ формування системи мистецької грамотності, яка відображає видову, жанрову, стильову специфіку і взаємодію мистецтв;
- ✓ розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ;
- ✓ стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження в мистецькій діяльності, до здійснення мистецької комунікації;
- ✓ розвиток художніх мистецьких здібностей, креативного мислення, творчого потенціалу;
- ✓ формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті.

Програма ґрунтується на **принципах**:

- ✓ наступності між початковою, основною і старшою школою;
- ✓ поєднання загальнолюдського, національного та етнокраєзнавчого аспектів змісту освіти;
- ✓ інтегративності, спрямованості на поліхудожнє виховання учнів;
- ✓ креативності (пріоритет творчої самореалізації);
- ✓ варіативності змісту, методів, технологій;
- ✓ діалогічності, полікультурності.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з на основі навчальної програми, які передбачають, що учень/учениця:

- опановує різні види, жанри та стилі мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва;
- розвиває художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;
- пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект;
- використовує інформаційне й цифрове середовище у власній творчості та художній мистецькій комунікації.

Мистецтво відіграє важливу роль у формуванні наскрізних умінь, зокрема: критичне та системне мислення; здатність співпрацювати з іншими людьми; ухвалювати рішення; оцінювати ризики; уміння конструктивно керувати емоціями; ініціативність; читання з розумінням; уміння висловлювати власну думку усно й письмово; здатність логічно обґрунтувати позицію; творчість; здатність розв'язувати проблеми.

З метою інтеграції навчальних предметів і предметних циклів, формування ключових та міжпредметних компетентностей у зміст навчання в навчальній програмі базується на **ціннісних орієнтирах**: унікальність і талановитість кожної дитини, жодної дискримінації; формування цілісного світогляду; становлення вільної особистості; гармонійний фізичний і психоемоційний розвиток; добробут і безпека; утвердження людської гідності та доброчесності; визнання своєї ідентичності; активне громадянство.

Навчальна програма побудована на підґрунті *компетентнісного, інтегративного, особистісно орієнтованого, діяльнісного та культурологічного підходів*, які зумовлюють дидактично доцільне визначення змісту навчання мистецтва і широку палітру методичного інструментарію вчителя.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з мистецтва

Оцінювання навчальних досягнень учнів в новому навчальному році здійснюється відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Звертаємо увагу, що під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання заклад освіти може застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти або на її основі розробити власні критерії та шкалу оцінювання. У пропонованій Орієнтованій рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий. Заклад загальної середньої освіти може здійснювати підсумкове та, у разі застосування, проміжне, оцінювання результатів навчання за рівневою, 12- бальною або за власною шкалою оцінювання, затвердженою рішенням педагогічної ради, – за умови затвердження правил переведення до системи (шкали) оцінювання, визначеної законодавством.

Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі / учениці в кінці навчального року, за системою (шкалою), визначеною законодавством.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. За вибором закладу оцінювання може здійснюватися за системою оцінювання, визначеною законодавством, або за власною шкалою. Відповідно рекомендацій класний керівник класу заповнює графу «Характеристика навчальної діяльності», відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, в тому числі і вчителів мистецтва.

Характеристика структури навчальної програми й особливості організації освітнього процесу за навчальною програмою

Другий цикл базового предметного навчання базової середньої освіти навчання мистецтва в 7-9 класах базується на інтегрованому, діяльнісному, особистісно орієнтованому, компетентнісному, диференційованому, індивідуальному підходах, які дозволяють у єдності та протиставленні набути мистецького досвіду й опанувати основні види мистецтва: музичне, візуальне (образотворче), хореографічне, театральне, екранні, при домінантному вивченні музичного та візуального мистецтва. Інтегрований підхід у вивченні мистецтва ґрунтується на єдності різних видів мистецтва. Провідними видами діяльності відповідно до змістових ліній програми є мистецька грамотність, мистецька діяльність та мистецька комунікація, у процесі яких відбувається формування і розвиток *предметних мистецьких компетентностей* — музичних, образотворчих тощо.

Особливості організації освітнього процесу під час вивчення інтегрованого курсу «Образотворчого мистецтва. 7 клас»

Структура навчального року (за чвертями, півріччями, семестрами), тривалість навчального тижня, дня, занять, відпочинку між ними, інші форми організації освітнього процесу встановлюються закладом загальної середньої освіти в межах часу, передбаченого освітньою програмою.

Основною формою навчання мистецтва є *урок* як основна форма організації навчання мистецтва в школі, якісна своєрідність його залежить від цілей, характеру спілкування та взаємодії педагога з учнями, методів навчання та виховання.

Уроки можуть проводитись у різних формах: бесіда, діалог, дискусія, проєкт тощо.

Тривалість уроків у закладах освіти у 7-9 класах становить 45 хвилин. Заклад освіти може обрати інші, крім уроку, форми організації освітнього процесу.

На основі модельної освітньої програми предмета/інтегрованого курсу вчитель/вчителька складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу.

Календарне планування здійснюється вчителями на підставі модельної програми в довільній формі, з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-

тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою педагога. Автономія вчителя/вчительки має бути забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

При розробленні календарно-тематичного, системи поурочного планування вчителю/вчительці необхідно самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в обраному ними підручнику. Педагог може самостійно переносити теми уроків, відповідно до засвоєння учнями навчального матеріалу, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Адміністрація закладу загальної середньої освіти або працівники методичних служб можуть лише надавати методичну допомогу вчителю/вчительці з метою поліпшення освітнього процесу, а не контролювати його.

Тематичне планування — визначення послідовності уроків, основних видів роботи на уроці. Педагог може його здійснювати на основі обраного підручника. Тематичне планування розпочинається з ретельного вивчення педагогом навчальної програми з предмета, освітніх стандартів, визначення основних виховних і розвивальних завдань у межах навчального предмета в цілому і з певної теми зокрема.

Модельна програма передбачає творче ставлення вчителя до змісту і технологій навчання, добору освітнього мистецького матеріалу: кожен педагог має можливість обирати мистецькі твори для сприймання та виконання учнями, орієнтуючись на критерій їхньої високої художньої якості, тематику, цікавість для учнів і відповідність їхньому віку. Вищезначене відображається у календарно-тематичному плані педагога на навчальний рік, відповідно до якого він (вона) здійснює навчання здобувачів освіти.

Орієнтовним плануванням передбачено планування двох уроків мистецтва на тиждень або складання планів на окремі предмети за видами мистецтва: образотворче мистецтво і музичне мистецтво за спільною тематикою.

Зважаючи на визначені основні пріоритетні напрями мистецької діяльності, вчитель мистецтва планує проведення уроків мистецтва, розрахованих на 2 години на тиждень, одна з яких присвячена вивченню музичного мистецтва, а інша — вивченню образотворчого мистецтва. Всього на вивчення мистецтва в 7-9 класах відводиться 70 годин; відповідно на I семестр — 32 години, а на II семестр — 34 години та 2 години резервного часу, що передбачає організацію екскурсій, відвідування музеїв тощо, або 35 годин на I семестр — 16 години, а на II семестр — 16 години та 3 години резервного часу.

Поурочний план складають на основі тематичного плану, змісту програми, знання вчителем учнів, а також рівня їхньої підготовки. В плануванні уроку передбачено два етапи: осмислення мети уроку, осмислення і розробка кожного етапу уроку; запис плану уроку.

Мета уроку визначається на основі змісту модельної програми. Вчитель розробляє сценарій уроку, розглядає та планує свої дії та дії учнів.

Наступний етап планування — підбір освітнього мистецького матеріалу та підготовка аудіовізуального супроводу уроку. Педагог планує необхідний та достатній матеріал, з яким повинні ознайомитися школярі, добирає твори для сприймання (виконання), накреслює послідовність етапів уроку та обирає види практичної мистецької діяльності. Підготовка учителя до уроків охоплює не тільки опис структури і послідовності етапів уроків, а й прогнозує можливі запитання, відповіді, судження самих учнів.

Запис плану уроку. Після ретельного аналізу та обдумування композицій уроку педагог пише план-конспект уроку. План уроку — це творчий пошук педагога і прояв його педагогічної майстерності, в якому є місце педагогічній імпровізації.

Структура уроку може бути, наприклад, такою: *тема уроку*, клас, *мета уроку з конкретизацією його дидактичних завдань*, опис змісту й форм організації мистецької освітньої діяльності школярів, добір і запис *методів, засобів навчання, система завдань, контроль і корекція* навчальної діяльності учнів. У плані уроку уточнюється його структура, визначається орієнтовна міра часу на різні види роботи, передбачаються заходи перевірки успішності навчання школярів, конкретизуються їхні прізвища, кого планується опитати, перевірити тощо. Успіх уроку залежить не тільки від старанної підготовки до нього вчителя, а й від підготовки самих учнів до роботи на уроці, від того психологічного настрою, з яким вони приходять на урок.

Орієнтовна схема плану-конспекту уроку залежить від типу уроку та його місця у вивченні теми.

Орієнтовна схема плану-конспекту уроку

1. Тема програми, тема уроку.
2. Мета уроку. Завдання: а) освітні; б) виховні; в) розвиваючі. Компетентності.
3. Тип уроку. Вид уроку. Методи навчання; методи викладання.
4. Обладнання. Засоби навчання. Дидактичний, методичний, наочний матеріал. Твори, що вивчаються.

5. Хід уроку по етапах: Актуалізація опорних знань і мотиваційних станів. Форми та види ознайомлення із новим матеріалом. Опис ходу проведення практичних і творчих завдань. Опис ігрової діяльності. Рефлексія, оцінювання навчальних досягнень. Підсумок уроку.

Сучасний урок мистецтва становить основу педагогічної системи формування в учнів свідомого художньо-естетичного, ціннісного ставлення до мистецтва. Педагог має бути комунікативно виразним, аби учні не тільки розуміли, а й позитивно сприймали як мовлення учителя, так і паралінгвістичний контекст мови (доречність жестів, міміки, зовнішній вигляд тощо) та елементарно володіли цим мистецтвом самі.

Загальні вимоги до організації уроку:

- ✓ проведення уроку на основі сучасних наукових досягнень, передового педагогічного досвіду та закономірностей навчального процесу;
- ✓ проведення уроку на основі методик гуманних дидактичних і мистецьких концепцій;
- ✓ особистісна спрямованість на уроці, яка дозволяє забезпечити умови для самореалізації кожного учня та розвитку ефективної навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням інтересів, потреб, нахилів, здібностей, життєвих цінностей учнів;
- ✓ оптимальне поєднання і системна реалізація на уроці дидактичних принципів;
- ✓ встановлення на уроці інтеграційних, міжпредметних зв'язків;
- ✓ зв'язок із раніше засвоєними знаннями, навичками, уміннями, опора на досягнутий рівень розвитку учнів;
- ✓ актуалізація, стимулювання й активізація розвитку всіх сфер особистості учня: мотиваційної, пізнавальної, емоційно-вольової, фізичної, моральної тощо;
- ✓ логічність, вмотивованість та емоційність усіх етапів навчально-пізнавальної діяльності учнів;
- ✓ ефективне застосування сучасних дидактичних засобів, педагогічних інноваційних технологій, комп'ютерних технологій, мас-медіа;
- ✓ тісний зв'язок навчання із життям, перш за все — з особистісним досвідом учня;
- ✓ формування практично необхідних знань, навичок, умінь, ефективної методики навчально-пізнавальної діяльності;
- ✓ формування мотивації навчально-пізнавальних дій, професійного становлення, потреби постійної самоосвіти;
- ✓ діагностика, прогнозування, проєктування і планування кожного уроку.

Кожний урок мистецтва має сприяти ефективній реалізації основних функцій дидактичного процесу — освітньої, розвиткової, виховної та самовдосконалення. На перший план уроку виходить виховна функція дидактичного процесу, що вимагає від вчителя зміни парадигми уроку, з метою формування духовного світу учня, розвитку таких особистісних якостей, як самоактуалізація та самореалізація, визнання права бути суб'єктом навчального процесу та формування суб'єкт-суб'єктних взаємин на кожному уроці, розвиток гуманної та особистісно спрямованої парадигми.

До традиційних типів ми зараховуємо уроки:

- введення в тему;
- заглиблення в тему;
- узагальнення та систематизації знань;
- контролю та оцінювання навчальних досягнень.

Кожен тип уроку мистецтва має свою структуру, яка є інваріантною.

Варіюватися в межах комбінованого уроку може побудова уроку. Це залежить від навчально-виховної мети, якої вчитель планує досягнути в процесі уроку.

Урок введення в тему

Ці уроки є першими в темі, на яких учитель мистецтва знайомить із темою та розповідає про основні завдання під час вивчення теми. Уроки введення в тему слугують підґрунтям для поглиблення і систематизації знань, практичних умінь і навичок, які набувають учні в процесі опанування різних видів мистецької діяльності. На зосередження уваги школярів щодо розв'язання проблемних питань уроку. Головне завдання вчителя на таких уроках — підвести школярів до самостійних висновків та узагальнень наприкінці уроку. На основі створення пошукової ситуації учні роблять висновки про важливість та основні положення з вивчення теми.

Урок заглиблення в тему

Такі уроки є продовженням першого уроку в темі, на кожному уроці заглиблення в тему (вони являють собою всі уроки, крім першого, передостаннього та останнього уроків) школярі під керівництвом учителя пізнають і практично опрацьовують усі аспекти теми, що вивчається. Головне завдання педагога, поступово розкриваючи нові грані теми, встановлювати зв'язки теми уроку із набутим практичним мистецьким досвідом школярів. Форми і методи, які вчитель

обирає для організації структурних елементів уроку, повинні підпорядковуватися підтемі, яка органічно складає послідовність засвоєних практичних умінь школярів.

Урок узагальнення та систематизації знань (на уроках мистецтва це передостанній урок в кінці семестру)

Структура уроку така: повідомлення теми, мети та завдань уроку; актуалізація мотивації учіння учнів; відтворення й узагальнення понять і засвоєння відповідної їм системи знань; узагальнення та систематизація основних теоретичних положень і відповідних наукових ідей; самостійна творча робота, виконання тестових завдань, підсумки уроку.

Урок контролю та оцінювання навчальних досягнень. Підсумковий урок

Цей урок є останнім уроком навчальної чверті (семестру), на якому учитель узагальнює вивчений матеріал, підбиває підсумки вивченого, зосереджує увагу на творчих здобутках школярів, практичних досягненнях у сфері художньо-творчої діяльності учнів, підбиває підсумок щодо ступеня засвоєння мистецької інформації, повторює основні поняття з теми, пригадує разом із учнями мистецькі твори, порівнює, узагальнює інформацію. Особливої уваги вчитель приділяє формі проведення уроку, демонструє творчі здобутки у вигляді готових практичних робіт, влаштовує виставки, проводить тестування, обговорення, визначає рівень сформованості ключових компетентностей та проводить оцінювання навчальних досягнень школярів. Основною метою цих уроків є стимулювання учнів до подальшого опанування мистецтва, заохочує школярів та сприяє розвитку творчого потенціалу кожного школяра.

Вимоги до проведення інтегрованих уроків:

Інтегрований урок — це міждисциплінарне об'єднання уроків, спрямоване на комплексне пізнання теми, законів, ідей з метою отримання школярами більш поглибленого розуміння тієї чи іншої ситуації.

Інтеграція в процесі вивчення мистецтва розуміється як процес пристосування чи об'єднання окремих елементів або частин різних видів навчальної діяльності в єдине ціле, за умови цілісної функціональної їхньої однотипності.

Метою інтегрованих уроків стає формування в учнів цілісного світогляду про мистецтво, активізація пізнавальної мистецької діяльності, підвищення якості засвоєного матеріалу, розвиток творчого і критичного мислення, створення творчої атмосфери, формування навичок самостійної роботи, ефективна реалізація розвивально-виховної функції.

Інтегровані уроки в освітній галузі «Мистецтво» розраховано на 2 години на тиждень (всього 70 годин), причому на одній із них відбувається акцентуація на музичне мистецтво, на іншій — на образотворче мистецтво.

Варто звернути увагу на те, що на двох уроках визначається одна тема, але плануються різні мета й завдання.

Слід звернути особливу увагу на набуття мистецької грамотності, на єдність і розбіжність між мистецькими поняттями, на поєднання видів мистецької діяльності, зазначених у програмі, а також доцільність та оптимальність практичних і творчих форм мистецької діяльності, методів, прийомів у пізнанні мистецтва та набутті практичного досвіду художньо-творчої мистецької діяльності та здійснення мистецької комунікації.

7 класи

Орієнтовна структура інтегрованого уроку (образотворча складова)

1. Організаційний момент.
2. Актуалізація опорних знань. Мотивація до навчання.
3. Мистецька грамотність. Мистецька діяльність. Новий матеріал: сприймання творів образотворчого мистецтва, аналіз та інтерпретація мистецьких творів, знайомлення з образотворчими, мистецькими поняттями, творчістю митців.
4. Мистецька діяльність. Практична художньо-творча мистецька діяльність: виконання підготовчих творчих вправ із роз'ясненнями; самостійна художньо-творча діяльність (з демонстрацією послідовності виконання завдань, інструктажем — словесний, візуальний, відео).
5. Мистецька комунікація. Ігрове спілкування: мистецькі дидактичні, мистецько-сюжетні ігри. Оцінювання мистецької діяльності, обговорення успіхів та досягнень.
6. Узагальнення мистецької діяльності: закріплення вивченого матеріалу, демонстрація результатів практичної роботи, оцінювання художньо-творчої мистецької діяльності школярів. Рефлексія.
7. Підсумок уроку.

Урок узагальнення знань проходить у вигляді цікавої мистецької подорожі, екскурсії тощо.

Нетрадиційний (нестандартний урок) — це імпровізоване навчальне заняття, що має нетрадиційну структуру. На уроках мистецтва цей тип уроку можна використовувати майже на кожному уроці, окрім першого та останнього

уроків у темі. Назви уроків дають деяке уявлення про мету, завдання та методику проведення таких занять. Найпоширеніші серед них — уроки-пресконференції, уроки-аукціони, уроки-ділові ігри, уроки-занурення, уроки-змагання, уроки типу КВК, уроки-консультації, комп'ютерні уроки, уроки-консилиуми, уроки-твори, уроки-винаходи, уроки-заліки, театралізовані уроки, уроки взаємного навчання учнів, уроки творчості, уроки-сумніви, уроки-конкурси, уроки-фантазії, уроки-концерти, уроки-екскурсії, інтегральні уроки тощо.

Кожен тип уроку мистецтва має свою структуру, яка є інваріантною. Варіюватися в межах комбінованого уроку може побудова уроку. Це залежить від навчально-виховної мети, якої вчитель планує досягнути в процесі уроку. Учитель подає можливі варіанти та способи виконання діяльності, учні обирають спосіб фіксації нового матеріалу та способи виконання завдань на уроці.

До нетрадиційних (нестандартних) уроків мистецтва належать:

- уроки-ігри (ділові, рольові, мистецькі);
- уроки-сценарії (за прикладом TV-програм);
- уроки-пошуки (з організацією самостійної роботи учнів).

Загальна тематична структура програми

Клас	Тема	Кількість годин на тиждень
		Інтегрований курс «Мистецтво»
		Образотворче мистецтво

7 клас	Тема року «СУЧАСНІ МИСТЕЦЬКІ ОБРІЇ»		
	Тема І. Сучасне мистецтво в житті людей	1 (0,5)	1 (0,5)
	Тема ІІ. Нові тенденції сучасного мистецтва	1 (0,5)	1 (0,5)

Тематична структура програми «Образотвоче мистецтво» (7 класи)

70 годин на рік (2 години на тиждень) або 35 годин на рік (1 година на тиждень).

Клас	Тема року	Теми
------	-----------	------

7	Тема року «СУЧАСНІ МИСТЕЦЬКІ ОБРІЇ»	Тема I. Сучасне мистецтво в житті людей
		Тема II. Нові тенденції сучасного мистецтва
8	Тема року «МИСТЕЦТВО РІЗНИХ ЕПОХ»	Тема I. Подорож мистецтвом минулих епох
		Тема II. У світі мистецтва минулих епох
9	Тема року «МИСТЕЦТВО СУЧАСНОСТІ»	Тема I. Шляхами розвитку мистецтва сучасності
		Тема II. У світі видів мистецтв сучасності

7 клас. «СУЧАСНІ МИСТЕЦЬКІ ОБРІЇ»	
Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Зміст навчального матеріалу

Тема І.	
Сучасне мистецтво в житті людей	
Образотворча складова	
Учень / учениця <i>Мистецька грамотність</i> 1. Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва Пізнає та розширює знання про засоби художньої виразності, художню мову різних видів, жанрів образотворчого мистецтва; наводить приклади творів. Пояснює особливості художньої мови творів різних видів, жанрів мистецтва, розрізняє спільне і відмінне у трактуванні однієї теми/сюжету засобами різних видів мистецтва встановлює зв'язки між народним і професійним мистецтвом. Орієнтується в особливостях українського народного мистецтва, зокрема мистецтва рідного краю, виявляє обізнаність у мистецтві етносів України і різних народів світу. На прикладах встановлює зв'язки народного мистецтва із сучасними мистецькими тенденціями. Досліджує синтез мистецтв у творах, зв'язки між видами мистецтва; встановлює зв'язки між мистецтвом, життям і різними галузями знань. Досліджує зв'язки, встановлює аналогії між художніми образами у творах різних видів мистецтва/різних авторів. Наводить приклади синтезу мистецтв, порівнює художній образ і явища навколишнього середовища. Розпізнає характерні риси різних видів образотворчого мистецтва; розрізняє засоби художньої виразності та наводить приклади творів образотворчого мистецтва; характеризує особливості технік виконання творів образотворчого мистецтва. <i>Мистецька діяльність</i>	Сучасне образотворче мистецтво та його роль в житті людей. Образотворче мистецтво, яке оточує людей, зв'язки між мистецтвом, життям і різними галузями знань. Історія розвитку розпису, кераміки, вишивки, писанкарства, витинанки, народної іграшки та ін на Україні. Символіка, традиційна орнаментика, колір та техніки у декоративно-ужитковому мистецтві. Особливості впливу народних традицій на сучасне образотворче мистецтво. Українське декоративно-ужиткове народне мистецтво рідного краю, традиції, видатні митці рідного краю. Регіональна символіка, українські осередки народного мистецтва. Народний одяг. Ескізи одягу з урахуванням національних традицій і сучасних тенденцій у моді. Використання народних мотивів, стилізації в образотворчому мистецтві. Прийоми стилізації у декоративно-ужитковому мистецтві. Архітектурні пам'ятки рідного краю, України. Збереження пам'яток архітектури як художнього надбання людства. Синтез мистецтв у творах, зв'язки між видами, жанрами мистецтва.

2. Художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва

Сприймає твори різних видів, жанрів, мистецтва; аргументовано інтерпретує твори, формулює своє ціннісне ставлення до них, використовуючи власний досвід; користується довідниковими/енциклопедичними джерелами для подолання труднощів під час аналізу творів, зіставляє з іншими творами, опрацьованими раніше, виокремлює цінності, закладені у творі мистецтва, ідентифікує їх зрозумілість для себе, формулює оцінні судження про твір мистецтва, пов'язує зміст твору і соціокультурний контекст.

Реалізує художні ідеї/задуми в різних видах і жанрах мистецтва, застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, фактури, засоби дизайну, знання та уміння з інших освітніх галузей, свідомо враховує закони композиції для реалізації творчого задуму. Розробляє сценографічне оформлення відповідно до сценічного/екранного образу, використовує художні засоби (ракурси/ плани/освітлення) під час фільмування.

Обирає цифрові технології для втілення задуму, може поєднувати їх з іншими засобами, демонструє наполегливість у досягненні мети, зокрема реалізації власних ідей, використовує етномотиви у власній творчості, імпровізує (експериментує, поєднує, візуалізує тощо) художніми засобами (зокрема цифровими) для реалізації мистецької ідеї, пропонує різні варіанти втілення, самостійно обирає вид художньої діяльності для імпровізації.

Створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні, відео тощо), опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань, обираючи з-поміж них ті, що є викликом, новою діяльністю.

Вплив національних традицій на розвиток сучасного українського мистецтва і на його інтеграцію у світову мистецьку культуру, як самобутнього і оригінального мистецтва.

Зміст і смисл, теми/сюжети творів образотворчого мистецтва. Знайомство з творчістю авторів творів. Особливості мистецьких професій.

Спостерігає, досліджує навколишнє середовище, стежить за мистецькими подіями, явищами. <i>Мистецька комунікація</i> 3. Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту Оцінює власні мистецькі здобутки; оцінює власні успіхи та досягнення, зауважує помилки та частково самостійно виправляє їх. Критично оцінює власні досягнення за обраними критеріями, визначає способи вдосконалення вмінь, аналізує власний творчий розвиток. Демонструє створене, реагує на інформацію та аналіз від інших осіб, аргументує та може дискутувати, відстоюючи свою позицію у власній творчій діяльності, цілісно представляє та обґрунтовує задум/ідею, конструктивно сприймає критику вчителя чи інших осіб, аналізує помилки з метою самовдосконалення, визнає можливість варіативності інтерпретацій творчого задуму, аргументовано обстоює позицію у творчості та право на самовираження. Аргументує свою позицію під час обговорень творів мистецтва, виконує різноманітні ролі, співпрацюючи в групах над мистецькими і дослідницькими проєктами, виявляє толерантність і доброзичливість під час порівняння різних творчих ідей, аналізує власні емоції від творів різних видів мистецтва.	
Тема II. Нові тенденції сучасного мистецтва	
Образотворча складова	
<i>Учень / учениця</i> <i>Мистецька грамотність</i>	Мистецькі явища та сучасні тенденції в образотворчому мистецтві. Характеристика мистецьких явищ ХХ — початку ХХІ ст. у різних видах образотворчого мистецтва.

1. Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва

Пізнає та розширює знання про засоби художньої виразності, художню мову різних видів, жанрів образотворчого мистецтва; наводить приклади творів. Пояснює особливості художньої мови творів різних видів, жанрів мистецтва, різних видів дизайну, розрізняє спільне і відмінне у трактуванні однієї теми/сюжету засобами різних видів мистецтва, встановлює зв'язки між народним і професійним мистецтвом.

Орієнтується в особливостях мистецьких явищ та сучасних тенденціях в образотворчому мистецтві. Орієнтується в різних видах дизайну, сучасних тенденціях, знає використання різних технік та цифрових і медіатехнологій для створення творів образотворчого мистецтва України та зарубіжжя.

Досліджує синтез мистецтв у творах, зв'язки між видами мистецтва; встановлює зв'язки між мистецтвом, життям і різними галузями знань. Досліджує зв'язки, встановлює аналогії між художніми образами у творах різних видів мистецтва/різних авторів. Наводить приклади синтезу мистецтв, порівнює художній образ і явища навколишнього середовища. Розпізнає характерні риси різних видів образотворчого мистецтва; розрізняє засоби художньої виразності та наводить приклади творів образотворчого мистецтва; характеризує особливості технік виконання творів образотворчого мистецтва

Мистецька діяльність

2. Художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва

Сучасні тенденції розвитку архітектури міст і селищ, побудова екстер'єру, інтер'єру житла; ескізи проєктів сучасного житла, офісних приміщень, макети екстер'єру та інтер'єру.

Особливості розвитку сучасного професійного живопису України, нове життя розвитку монументального живопису у вигляді стінописів (муралів), поява поняття інтер'єрного живопису та офісної картини тощо. Нові напрями в розвитку графіки, скульптури. Твори сучасної графіки, скульптури, характеристика сучасних творів, які оточують людей на вулицях, у парках.

Використання різних технік створення творів образотворчого мистецтва.

Дизайн як мистецьке явище. Історія розвитку дизайну в Україні та країнах зарубіжжя. Види дизайну: графічний, промисловий, ландшафтний тощо. Комп'ютерний, вебдизайн. Види дизайнерської діяльності (графічний, промисловий, ландшафтний тощо).

Ескізи дизайну середовища; ескізи одягу з урахуванням національних традицій і сучасних тенденцій у моді; ескізи для різних видів поліграфічної продукції.

Моделювання транспортних засобів, побутових предметів на основі природних

Сприймає твори різних видів, жанрів, мистецтва; аргументовано інтерпретує твори, формулює своє ціннісне ставлення до них, використовуючи власний досвід; користується довідниковими/енциклопедичними джерелами для подолання труднощів під час аналізу творів, зіставляє з іншими творами, опрацьованими раніше, виокремлює цінності, закладені у творі мистецтва, ідентифікує їх зрозумілість для себе, формулює оцінні судження про твір мистецтва, пов'язує зміст твору і соціокультурний контекст.

Реалізує художні ідеї/задуми в різних видах і жанрах мистецтва, застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, фактури, засоби дизайну, знання та уміння з інших освітніх галузей, свідомо враховує закони композиції для реалізації творчого задуму. Розробляє сценографічне оформлення відповідно до сценічного/екранного образу, використовує художні засоби (ракурси/ плани/освітлення) під час фільмування.

Обирає цифрові технології для втілення задуму, може поєднувати їх з іншими засобами, демонструє наполегливість у досягненні мети, зокрема реалізації власних ідей, використовує етномотиви у власній творчості, імпровізує (експериментує, поєднує, візуалізує тощо) художніми засобами (зокрема цифровими) для реалізації мистецької ідеї, пропонує різні варіанти втілення, самостійно обирає вид художньої діяльності для імпровізації.

Створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні, відео тощо), опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань, обираючи з-поміж них ті, що є викликом, новою діяльністю. Спостерігає, досліджує навколишнє середовище, стежить за мистецькими подіями, явищами

форм. Цифрові та медіатехнології у процесі створення дизайнерського продукту.

Використання цифрових технологій для створення сучасних творів образотворчого мистецтва.

Творчість сучасних митців образотворчого мистецтва. Сучасні тенденції образотворчої діяльності в театрі та кіномистецтві, костюми, реквізит, хореографія в театрі. Синтез мистецтв у різних видах театру.

Образотворче мистецтво в кіно та мультиплікації. Історія розвитку кіномистецтва, хореографії, мультиплікаційних та анімаційних фільмів.

Зміст і смисл, теми/сюжети творів образотворчого мистецтва. Калейдоскоп жанрів образотворчого мистецтва. Особливості новітніх мистецьких професій початку ХХІ століття.

Мистецька комунікація

Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту

Оцінює власні мистецькі здобутки; оцінює власні успіхи та досягнення, зауважує помилки та частково самостійно виправляє їх. Критично оцінює власні досягнення за обраними критеріями, визначає способи вдосконалення вмінь, аналізує власний творчий розвиток.

Демонструє створене, реагує на інформацію та аналіз від інших осіб, аргументує та може дискутувати, відстоюючи свою позицію у власній творчій діяльності, цілісно представляє та обґрунтовує задум/ідею, конструктивно сприймає критику вчителя чи інших осіб, аналізує помилки з метою самовдосконалення, визнає можливість варіативності інтерпретацій творчого задуму, аргументовано обстоює позицію у творчості та право на самовираження. Аргументує свою позицію під час обговорень творів мистецтва, виконує різноманітні ролі, співпрацюючи в групах над мистецькими та дослідницькими проектами, виявляє толерантність і доброзичливість під час порівняння різних творчих ідей, аналізує власні емоції від творів різних видів мистецтва.